

Rape culture i sekundarna viktimizacija

Zirdum, Patricia

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Law / Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:199:788295>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-23**

Repository / Repozitorij:

[Repository Faculty of Law University of Zagreb](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRAVNI FAKULTET
STUDIJSKI CENTAR SOCIJALNOG RADA

Patricia Zirdum

RAPE CULTURE I SEKUNDARNA VIKTIMIZACIJA

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, rujan 2024.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRAVNI FAKULTET
STUDIJSKI CENTAR SOCIJALNOG RADA

Patricia Zirdum

RAPE CULTURE I SEKUNDARNA VIKTIMIZACIJA

ZAVRŠNI RAD

Mentorica: izv. prof. dr. sc. Antonija Petričušić

Zagreb, rujan 2024.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. „KULTURA SILOVANJA“	3
2.1. <i>Razvoj kulturne teorije silovanja</i>	3
2.2. <i>Teorijski okvir fenomena „rape culture“</i>	4
2.3. <i>Mitovi o silovanju</i>	5
2.4. <i>Kultura silovanja u medijima i popularnoj kulturi</i>	6
2.5. <i>Utjecaj društvenih pokreta na fenomen kulture silovanja</i>	7
2.5.1. <i>Društveni pokret „MeToo“</i>	7
2.5.2. <i>Kampanja „Nisam rekla DA“</i>	7
2.5.3. <i>Inicijativa „Spasi me“</i>	8
3. SEKUNDARNA VIKTIMIZACIJA	9
3.1. <i>Sekundarna viktimizacija u policijskom i pravosudnom sustavu</i>	9
3.2. <i>Sekundarna viktimizacija u medijima</i>	10
3.3. <i>Viktimizacija putem interneta</i>	11
4. ANALIZA SADRŽAJA NOVINSKIH PORTALA	12
4.1. <i>Metodologija istraživanja</i>	12
4.2. <i>Definiranje istraživanja</i>	13
4.3. <i>Rezultati istraživanja</i>	14
5. ZAKLJUČAK	20
LITERATURA	23

Rape culture i sekundarna viktimizacija

Sažetak:

Kultura silovanja odnosi se na društvene norme i uvjerenja koja opravdavaju ili umanjuju ozbiljnost silovanja i seksualnog nasilja. Teorije objašnjavaju kako društvo socijalizira dječake u seksualne agresore i djevojčice u pasivne subjekte, dok mitovi o silovanju, poput onih o neiskrenosti i okrivljavanju žrtve, pridonose stigmatizaciji preživjelih. Mediji i popularna kultura često prikazuju silovanje na problematične načine, poput korištenja silovanja za razvoj likova ili kao motivaciju za osvetu. Istraživanje je analiziralo 107 članaka o silovanju na tri najveća hrvatska portala (24 sata, Jutarnji.hr, Večernji.hr) tijekom tri mjeseca. Uočena je varijabilnost u potpisivanju autora i u kategorijama u kojima se članci objavljuju, pri čemu su "Vijesti" najčešća rubrika. Sadržaji rijetko pružaju detaljne informacije o događajima, a mitovi o silovanju pojavljuju se u malom broju članaka. Portal Jutarnji.hr predvodi u posjećenosti, dok 24 sata bilježi najduže prosječno vrijeme gledanja sadržaja.

Ključne riječi: silovanje, kultura silovanja, sekundarna viktimizacija, mitovi o silovanju, analiza sadržaja

Rape culture and secondary victimization

Abstract:

Rape culture refers to social norms and beliefs that justify or minimize the seriousness of rape and sexual violence. Theories explain how society socializes boys into sexual aggressors and girls into passive subjects, while myths about rape, such as those about insincerity and victim blaming, contribute to the stigmatization of survivors. Media and popular culture often portray rape in problematic ways, such as using rape for character development or as motivation for revenge. The research analyzed 107 articles about rape on the three largest Croatian portals (24 sata, Jutarnji.hr, Večernji.hr) during a period of three months. Variability was observed in the signature of the author and in the categories in which the articles are published, with "News" being the most common category. Contents rarely provide detailed information about the events, and rape myths appear in a small number of articles. The portal Jutarnji.hr leads the way in terms of visitors, while 24 hours records the longest average time spent viewing content.

Key words: rape, rape culture, secondary victimization, rape myths, content analysis

Izjava o izvornosti

Ja, **Patricia Zirdum** pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog rada te da u radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova te da se prilikom izrade rada nisam koristio/-la drugim izvorima do onih navedenih u radu.

Ime i prezime: Patricia Zirdum

Mjesto i datum: Zagreb, 2024.

1. UVOD

Kultura silovanja odnosi se na društveni sustav i okruženje u kojem se silovanje i druge vrste seksualnog nasilja često ignoriraju, umanjuju ili čak opravdavaju. Ova ideja pojavila se tijekom 1970-ih godina, u vrijeme drugog vala feminizma, kada su feministkinje počele govoriti o načinima na koje društvo doprinosi normalizaciji i održavanju seksualnog nasilja. Prema kulturnoj teoriji silovanja, društvene norme, rodne uloge i prihvaćanje nasilja igraju veliku ulogu u održavanju kulture silovanja. Na primjer, dječake se često socijalizira da budu agresivni i dominantni, dok se djevojčice potiče da budu pasivne. To doprinosi stvaranju društva u kojem se nasilje nad ženama smatra normalnim ili prihvatljivim (Burt, 1980., prema Johnson i Johnson, 2017).

Teorijski okvir fenomena silovanja uključuje različite perspektive koje objašnjavaju zašto dolazi do silovanja. Radikalno-liberalni feminizam, na primjer, tvrdi da silovanje nije samo čin seksualnog zadovoljenja, već prije svega čin moći i kontrole (McPhail, 2015). Evolucijska perspektiva pak sugerira da je silovanje rezultat prirodnih impulsa muškaraca, iako je ova teorija kontroverzna jer može dovesti do pogrešnog zaključka da je silovanje prirodno i opravdano (Archer i Vaughan, 2001).

Mitovi o silovanju doprinose okrivljavanju žrtava i opravdavanju počinitelja. Ovi mitovi uključuju vjerovanja da žene često lažu o silovanju, da su "same to tražile" ili da su počinitelji bili "izvan kontrole". Takvi mitovi otežavaju žrtvama da prijave silovanje i traže pravdu (Anderson i Overby, 2020).

Mediji i popularna kultura također igraju ključnu ulogu u održavanju kulture silovanja. Često prikazuju seksualno nasilje na način koji ga romantizira, umanjuje njegovu ozbiljnost ili ga koristi kao alat za razvoj priča i likova. U društvenim medijima, kultura silovanja izražava se kroz komentare koji krive žrtve ili opravdavaju počinitelje.

Sekundarna viktimizacija odnosi se na dodatnu traumu koju žrtve doživljavaju kroz svoje kontakte s policijom, pravosuđem ili medijima. Žrtve često nailaze na sumnjičave i okrivljujuće reakcije, što dodatno otežava njihov oporavak i traženje

pravde. Na primjer, mediji ponekad ponovno viktimiziraju žrtve, prikazujući ih kao odgovorne za napad.

Ovi aspekti kulture silovanja pokazuju kako društvene norme, mediji i institucije mogu pridonijeti održavanju i normalizaciji seksualnog nasilja, te koliko je važno nastaviti borbu protiv tih pojava kroz obrazovanje, zakonodavne promjene i podršku žrtvama.

Ovo istraživanje usmjereno je na kvantitativnu analizu sadržaja članaka objavljenih na tri najveća novinska portala u Hrvatskoj - 24 sata, Jutarnji.hr i Večernji.hr, s ciljem utvrđivanja učestalosti i načina na koji se izvještava o temama silovanja i seksualnog napada. Fokus je na identificiranju prisutnosti mitova o silovanju u medijskim tekstovima te na analizi različitih aspekata izvještavanja, uključujući potpisivanje autora, navođenje podataka o događaju, položaj sadržaja na portalu i doseg objavljenih članaka.

Kroz analizu 107 članaka objavljenih u razdoblju od tri mjeseca, istraživanje nastoji odgovoriti na pitanje koliko su zastupljeni mitovi o silovanju u medijskim sadržajima. Rezultati ovog istraživanja mogu pružiti uvid u način na koji mediji pridonose ili umanjuju stigmatizaciju žrtava i podržavanje mitova o silovanju, što može biti od ključne važnosti za buduće promjene u medijskom izvještavanju o ovim osjetljivim temama.

2. „KULTURA SILOVANJA“

2.1. *Razvoj kulturne teorije silovanja*

Kulturna teorija silovanja ili kultura silovanja nastala je u razdoblju uspona drugog vala feminizma 1970-ih godina. Predstavljen je bio model u kojemu se pretpostavlja da tradicionalne rodne uloge, kontradiktorna seksualna uvjerenja i prihvaćanje međuljudskog nasilja čine kulturu silovanja. Izneseno je stajalište da socijalizacijom učimo dječake da budu seksualni agresori, a djevojčice da budu seksualno pasivne (Burt, 1980., prema Johnson i Johnson, 2017).

Ovaj model naknadno se proširio kako bi uključio seksizam i neprijateljstvo prema ženama, a također je proširen i konstrukt prihvaćanja međuljudskog nasilja kako bi uključio širu definiciju nasilja. Tvrdi se kako je seksizam povezan sa silovanjem i seksualnim napadom zbog neravnoteže moći između muškaraca i žena i time ograničavajući mogućnost žena da se njihov glas čuje kroz okrivljavanje žrtve (Lonsway i Fitzgerald, 1995., prema Johnson i Johnson, 2017).

Iako se kao konstrukt često navodi, ograničeno je njegovo empirijsko provjeravanje (Johnson i Johnson, 2021). Kultura silovanja obuhvaća diskurse i izvan samog čina silovanja, kao što su primjerice ulično uznemiravanje, normalizacija „prikladnog“ stila odijevanja te romantizacija nasilja i manipulacije. Oni jačaju reguliranje ponašanja žene i sveprisutnu prijetnju silovanjem. Kada je koncept zaživio, bio je usredotočen na mušku dominaciju nad ženama (Kessel, 2022). Navodi se nekoliko komponenti kulture silovanja poput seksizma, normalizacije nasilja, kontradiktornih seksualnih uvjerenja i toksične muškosti (*toxic masculinity*) (Johnson i Johnson, 2021., prema Mayeza, 2024).

2.2. Teorijski okvir fenomena „rape culture“

Teorija silovanja ne treba objašnjavati samo razloge zbog kojih muškarci počinjavaju kazneno djelo silovanja, već i razloge zbog kojih isto ne počinjavaju (Baumeister i sur., 2002., prema Lowell, 2010).

Radikalno-liberalna feministička perspektiva silovanja tvrdi da je napad motiviran moći i kontrolom, a ne seksualnim zadovoljenjem, te da je nasilan, a ne seksualni čin (McPhail, 2015). No, s obzirom na složenost samog čina silovanja, smatra se da je oslanjanje na samo jednu struju feminističke misli u objašnjavanju uzroka silovanja ograničavajuće u pogledu stvarnog razumijevanja (McPhail, 2015). Radikalni feminizam je dio feminizma koji se fokusira na opresiju ili patrijarhat kao uzrok rodne nejednakosti, s naglaskom na psihičkom i fizičkom nasilju (Williams i sur., 2012., prema Barnett i sur., 2016). Ljudi koji pristaju na ideologiju patrijarhata, smatraju ono što muškarci rade ženama njihovim pravom (Schneider, 2004., prema Barnett i sur., 2016).

Evolucijska perspektiva silovanja smatrala bi ga inherentnim u muškoj prirodi, a ne posljedicom patrijarhalnih društvenih struktura. To je često povezano s pogrešnim mišljenjem da ako nešto ima utemeljenje u prirodi, to je moralno više opravdano (Archer i Vaughan, 2001). Sljedbenici ove perspektive često podupiru stajalište da je motivacija iza silovanja prvenstveno seksualna, a ne način uspostavljanja i održavanja patrijarhalne vlasti na individualnoj razini. Evolucijske teorije se između sebe razlikuju u objašnjenju silovanja kao strategije prilagodbe ili nusprodukta drugih načina prilagodbe (Archer i Vaughan, 2001).

Glavne komponente na kojima se temelji socijalno–kognitivno razumijevanje silovanja tiču se: sadržaja uvjerenja koje podupire prijestup, kognitivne obrade (mehanizmi koje silovatelji koriste za obradu informacija), kognitivnih proizvoda (tj. misli, atribucija i uvjerenja) (Hollon i Kriss, 1984., prema Gannon i sur., 2008). Silovatelji drže bilo koju kombinaciju pet implicitnih shema: žene kao seksualni objekti; žene su opasne; pravo (tj. uvjerenja u mušku nadmoć i kontrolu); i nekontroliranost (tj. uvjerenja da se snažni seksualni nagoni i nagoni ne mogu kontrolirati). Pretpostavlja se da se podržavajuće implicitne sheme razvijaju tijekom

djetinjstva kao način objašnjenja nedaća u djetinjstvu pa se tako do odrasle dobi pretpostavlja da su takve strukture jako ukorijenjene i otporne na promjene (Polaschek i Gannon, 2004., prema Gannon i sur., 2008).

2.3. Mitovi o silovanju

Mitovi o silovanju pridonose tendenciji da se osobe koje su preživjele seksualno nasilje okrivljuju za vlastitu viktimizaciju. Veliki broj žrtava iskusio je štetne učinke mitova o silovanju i odgovora prijatelja, obitelji i profesionalaca na okrivljavanje žrtve (Anderson i Overby, 2020).

Prema Jenkins (2021.), mitovi o silovanju mogu se podijeliti na:

1. Mitove o neiskrenosti koji se kreću oko uvjerenja da žene učestalo lažu o doživljenom silovanju,
2. Mitove pristanka koji zamagljuju granicu između dobrovoljnog odnosa i silovanja te
3. Mitove okrivljavanja koji krivnju usmjeravaju prema osobi koja je silovana.

Mitovi o okrivljavanju žrtve uključuju uvjerenja poput "ona je to tražila", "ona laže" ili "ona je to htjela". Mitovi o počinitelju, poput "nije htio" ili "nije se mogao kontrolirati", opravdavaju počiniteljeve radnje, dok mitovi o zločinu silovanja, poput ideje da to "nije velika stvar", umanjuju težinu seksualnog napada (Sacks i sur., 2017).

Okrivljavanje žrtava i dalje je značajan problem s ozbiljnim negativnim posljedicama za preživjele koje traže podršku i pravdu. Žrtve nailaze na primjedbe usmjerene na njihovu odjeću, lokaciju tijekom napada i jesu li u to vrijeme konzumirali alkohol ili droge. Sklonost okrivljavanju žrtava za vlastite napade opsežno je proučavana, a nalazi pokazuju da je veća sklonost okrivljavanju žrtava povezana s rigidnim rodним ulogama (Anderson i Overby, 2020).

2.4. Kultura silovanja u medijima i popularnoj kulturi

Tijekom prošlog desetljeća televizijske serije sve su više uključivale zaplete o silovanju u različitim žanrovima, s različitim likovima i pričama. Narativi o osveti silovanja, glavni dio holivudskih filmova, prikazuju preživjele kao osnažene bijesom, tražeći osvetu svojim napadačima. Ove priče sugeriraju seksualni napad kao primarni motivator za samozaštitne akcije žena (Heller-Nicholas, 2011., prema Cuklanz, 2020).

Osim toga, silovanje se ponekad koristi za humanizaciju inače neprivlačnih ženskih likova, objašnjavajući ponašanja kao što su agresija i nasilje. To se proteže na muške likove u nekim pričama, odražavajući šire eksperimentiranje s pričama o seksualnoj viktimizaciji. Obožavatelji su kritizirali korištenje silovanja kako bi se opravdale neženstvene osobine, ističući to kao problematičan oblik u razvoju karaktera (Cuklanz, 2020).

Seksualno nasilje kao tema ima dugu povijest i u žanru tinejdžerske televizije. Obično se koristi za razvoj priče o drugim temama, kao što je razvoj romantičnog odnosa. Priče koje brzo prelaze preko seksualnog nasilja zanemaruju dugoročne posljedice silovanja na ženske likove (Ryalls, 2020).

Vijesti često ističu slučajeve slavnih osoba u kojima su poznati muškarci optuženi za silovanje ili seksualno zlostavljanje manje istaknutih žena, naglašavajući potencijalne posljedice za optužene i nenamjerno zadržavajući fokus na muškarcima i muškosti. Dok je većina izvještaja usmjerena na slavne osobe, neki mediji pokrivaju suđenja osobama koje nisu slavne. Općenito, glavne vijesti prihvaćaju da žrtve ne pozivaju niti uživaju u nasilnom seksualnom napadu, ali imaju tendenciju nesrazmjerno isticati lažne optužbe i nasilna silovanja od stranaca (Cuklanz, 2020).

U pogledu komentara na društvenim mrežama, rezultati pokazuju da je kultura silovanja prevladavajuća u online komentarima na društvenim mrežama, pri čemu je okrivljavanje žrtve dominantan izraz. Iako tome pridonose različiti čimbenici, čini se da su okrivljavanje žrtve i preispitivanje primarni pokretači kulture silovanja na društvenim medijima, budući da stvaraju neprijateljstvo i opsežan diskurs unutar komentara (Zaleski i sur., 2016).

2.5. Utjecaj društvenih pokreta na fenomen kulture silovanja

Društveni pokret kao takav je bitno sredstvo usmjeravanja pažnje na aktualne društvene promjene kroz kolektivnu akciju (Mesić,1998). Može se definirati kao „mreža neformalnih akcija između različitih pojedinaca, grupa i/ili organizacija koje sudjeluju u političkom ili društvenom konfliktu, na temelju zajedničkog kolektivnog identiteta“ (Diani, 1992).

Rezultati istraživanja pokazuju da društveni pokreti mogu značajno i trajno utjecati na društvene norme, potičući pojedince na značajne promjene u njihovim osobnim odlukama te uvelike doprinose povećanju broja prijavljenih slučajeva. Taj se utjecaj može brzo manifestirati i utjecati na kritične pojedinačne radnje (Levy i Mattsson, 2020).

2.5.1. Društveni pokret „MeToo“

Pokret „*MeToo*“ postao je viralan 2017. godine, nakon optužbi Harveya Weinsteina, kada je „*tweet*“ Alysse Milano pozvao one koji su bili seksualno uznemiravani ili napadnuti da napišu i koriste "*MeToo*" na društvenim mrežama. Ovaj pokret razotkrio je brojne slučajeve nedoličnog seksualnog ponašanja, što je dovelo do uklanjanja više od 200 muškaraca visokog profila u SAD-u unutar godinu dana. „*MeToo*“ pokret posebno je prikladan za proučavanje učinaka društvenih pokreta na ponašanje jer je učinkovito istaknuo seksualno uznemiravanje i loše ponašanje, brzo se proširivši izvan SAD-a. Podaci pokazuju da je interes internetskih pretraživanja za „*MeToo*“ i nedolično seksualno ponašanje porastao je za 85% u godini dana nakon pokretanja pokreta (Levy i Mattsson, 2020).

2.5.2. Kampanja „Nisam rekla DA“

Ženska soba u suradnji s Haiku communications krenula je s provedbom kampanje pod nazivom „Nisam rekla DA“, a pod premisom da svaka seksualna aktivnost bez pristanka predstavlja seksualno nasilje. Kampanja se usmjerava na koncept pravog

pristanka kroz osobna svjedočanstava osoba koje su doživjele seksualno nasilje. Svjedočanstva su sakupljena u prvu knjižicu svjedočanstava nastalom pretvorbom iskustava osoba u književne forme poezije i proze. Svjedočanstva su nastala kao rezultat individualnog psihoterapijskog rada sa žrtvama u Centru za žrtve seksualnog nasilja Ženske sobe (Ženska soba, 2024).

Unatoč nekim pozitivnim promjenama u sferi zakonodavstva, Ženska soba se i dalje u radu susreće s problemima nepovjerenja prema osobama koje su preživjele seksualno nasilje, propitivanjem jesu li i na koji način počinitelju rekla „ne“ (Ženska soba, 2024).

2.5.3. Inicijativa „Spasi me“

Početak inicijative krenuo je na društvenoj mreži „Facebook“, kada je Jelena Veljača napisala osvrnut na tada aktualni događaj u Hrvatskoj, kada je otac svoje četvero djece bacio s balkona obiteljske kuće na otoku Pagu. Nakon pozitivnih reakcija i komentara na njezin osvrt, odlučila se krenuti dalje u borbi protiv obiteljskog nasilja. Grupa koju je pokrenula na istoj društvenoj mreži, brzo je zadobila popularnost te je prerasla u današnju inicijativu. Inicijativa je vladajuće potaknula na razmišljanje te je dovela i do zakonodavnih izmjena i redefiniranja primjene sile prema članu obitelji prilikom koje dolazi do bilo kakve ozljede, iz prekršaja u kazneno djelo. Došlo je i do bitne izmjene u Kaznenom zakonu u pogledu spolnog odnosa bez pristanka i silovanja, koji su u prethodnom zakonu bili odvojeni, a izmjenama zakona objedinjeni su te se minimalna kazna povisila s jedne na tri godine zatvora (Petranović, 2020).

Djelovanje inicijative, iako je krenulo na području obiteljskog nasilja, postupno se širio ovisno o trenutno aktualnim događajima u sferi nasilnog ponašanja.

Inicijativa Spasi me i dalje djeluje na području zagovaranja i osviještavanja oko problema obiteljskog te rodno uvjetovanog nasilja (Petranović, 2020).

3. SEKUNDARNA VIKTIMIZACIJA

Sekundarna viktimizacija odnosi se na negativne reakcije koje žrtve doživljavaju kada razotkriju da su žrtve seksualnog napada ili silovanja ili primarnu viktimizaciju kojoj su bile podvrgnute (Williams, 1984., prema Carroll, 2021).

3.1. Sekundarna viktimizacija u policijskom i pravosudnom sustavu

Istražitelji su usredotočeni na izgradnju čvrstog slučaja prikupljanjem dokaza i osiguravanjem točnih prikaza kaznenog djela silovanja. Posljedično, sumnje u legitimnost priča žrtava mogu rezultirati sekundarnom viktimizacijom ako detektivi žrtve vide kao manje vjerodostojne (Kerstetter, 1990., prema Patterson, 2010). Žrtve seksualnog nasilja suočene su sa sustavom koji je „lutrija“ u smislu njihove dobrobiti: dok su neki pojedinačni policajci i odvjetnici posvećeni njihovoj dobrobiti, drugi nisu (Carroll, 2021). Neka su istraživanja pokazala da je otprilike polovica svih žrtava silovanja doživjela sekundarnu viktimizaciju od strane organa za provođenje zakona (Monroe i sur., 2005., prema Patterson, 2010).

Policijski službenici obično su prva točka kontakta za žrtve silovanja koje su podnijele prijavu, zbog čega je njihova uloga ključna u oblikovanju početnog iskustva žrtava silovanja i njihove spremnosti da pokrenu pravni postupak. Ako policajci vjeruju da žrtve moraju pokazivati specifično ponašanje, postoji veći rizik od neprijateljskog odgovora, što povećava vjerojatnost sekundarne viktimizacije i odbacivanja slučaja (Hohl i Stanko, 2015., prema Carroll, 2021).

Doživljaj sekundarne viktimizacije može ovisiti i o konačnom pravnom ishodu, pa tako žrtve čiji su slučajevi imali mnogo faktora vjerodostojnosti i na kraju su procesuirani opisali su policajce kao suosjećajne. S druge strane, žrtve čiji su slučajevi imali mnogo faktora na koje se obično gleda bez vjerodostojnosti, ukazivale su na to da su njihovi policajci provodili sekundarnu viktimizaciju (Patterson, 2010).

Istraživanje je pokazalo i da bi zagovaranje moglo biti posebno važno za žrtve silovanja od strane intimnog partnera, budući da nijedna od tih žrtava nije imala

potpuno pozitivno iskustvo s policijom. Ovo je posebno zabrinjavajuće jer će počinitelji intimnog partnerskog nasilja vjerojatno ponovno viktimizirati svoje partnere, a žrtve su manje sklone tražiti pomoć ako su imale negativno iskustvo s policijom (Patterson, 2010).

3.2. Sekundarna viktimizacija u medijima

Vijesti predstavljaju samo jedan mali dio masovnih medija, ali posjeduju ogromnu moć da suptilno oblikuju našu percepciju važnih pitanja, drugih ljudi i svijeta. Pitanja koja javnost percipira kao kritična vrlo su vjerojatno ista ona nedavno istaknuta u medijima (Glassner, 1999., prema Anastasio i Costa, 2004). Vijesti također mogu poduprijeti kulturne mitove o ženama žrtvama, primjerice opis odjeće žrtve silovanja može implicirati da je ona izazvala napad (Anastasio i Costa, 2004).

Intervjuiran je uzorak od 14 izraelskih žena (u dobi od 23 do 63 godine) koje su svoje iskustvo seksualnog napada podijelile putem različitih medijskih kanala. Rezultati pokazuju da javno samootkrivanje utječe na njihov oporavak na mnogo načina. Motivacija sudionika za razotkrivanjem bila je želja za zagovaranjem društvenih promjena i pronalaženjem smisla, čime se olakšava njihov oporavak. Razotkrivanje je viđeno i kao iscjeljujuće iskustvo jer je pomoglo sudionicima u stvaranju otpornog i aktivističkog identiteta i preoblikovanju seksualnog narativa. Javno otkrivanje moglo bi također biti reviktimizirajuće iskustvo jer je potkopalo osjećaj sigurnosti sudionika i učinilo viktimizaciju središnjom značajkom njihova identiteta (Gueta i sur., 2020).

Žrtve silovanja ponekad mediji ponovno viktimiziraju kao odgovorne za seksualne napade koje su počinili njihovi napadači. Iako postoji znatan broj istraživanja o fizičkoj reviktimizaciji žrtava silovanja, manje se zna o medijskoj reviktimizaciji putem izbora riječi i fraziranja (Nwabueze i Oduah, 2015). Tehnike fraziranja odnose se na oblikovanje načina na koji se informacije prezentiraju publici. Svi oblici prezentacije su "okviri", po tome što ističu određene aspekte informacija i zanemaruju druge te stoga različiti odabiri okvira čine različite vrste informacija istaknutima (Gravelin, 2016).

U analizi sadržaja novinskih članaka o žrtvama nasilnih zločina, izdvajajući seksualne napade, Anastasio i Costa (2004.) pronašli su veći tendencija personaliziranja muških žrtava u odnosu na ženske žrtve, pri čemu se češće referira na muškarce žrtve njihovim imenima, a ne imenicama ili zamjenicama. Gravelin (2016), analizom sadržaja 179 novinskih članaka o seksualnim napadima koji su uključivali žensku žrtvu i muškog počinitelja dolazi do sljedećih nalaza. Uočena je razlika u izvještavanju slučajeva silovanja ovisno o tome je li riječ o napadu od strane poznate ili nepoznate osobe, članci koji su obrađivali napad od strane poznate osobe češće su uključivali okrivljavanje žrtve, spol autora članka nije imao utjecaj na tendenciju okrivljavanja žrtve (Gravelin, 2016). Prema ovoj autorici, osim što utječu na to kako promatrači percipiraju krivnju, medijski prikazi žrtve seksualnog napada također mogu utjecati na žrtvina tumačenja vlastitog napada.

3.3. *Viktimizacija putem interneta*

Istraživanje je pokazalo da se osobe koje su preživjele seksualni napad i njihove obitelji, suočavaju sa značajnom „cyber“ viktimizacijom, koju smatraju "trećom viktimizacijom". Ovo su opisali kao najizazovniji oblik viktimizacije, nakon početnog napada i traume snalaženja u kaznenopravnom sustavu. Kiberviktimizacija, koju karakterizira njena stalna i trajna priroda, ima najdugotrajniji utjecaj na njihov svakodnevni život (Clevenger i Navarro, 2021). Navode se primjeri kao što su uznemiravanje putem interneta te osvetnička pornografija (Clevenger i Navarro, 2021).

Društveni mediji, proizašli iz masovnih medija, postali su sastavni dio svakodnevnog života i imaju veliki utjecaj na to kako ljudi primaju te traže informacije o raznim temama (Hollonquest, 2014).

U svrhu istraživanja, tijekom razdoblja od 4 mjeseca, evidentirano je više od 5 milijuna „tweetova“ koji su spominjali silovanje ili seksualni napad, a 100.000 njih spominjalo je obmanu u kontekstu napada. Žene su bile povezivane s obmanom više nego dvostruko češće od muškaraca. Komentari koji optužuju žene da lažu o silovanju bili su gotovo tri puta češći od onih koji podupiru žrtve. Ove poruke otkrivaju temeljne

predrasude o kredibilitetu žena, prikazujući ih kao lažljive dok muškarce stavljaju u kategoriju nepravredno optuženih (Stabile i sur., 2019).

Društvene mreže postale su nova opcija za otkrivanje doživljenog seksualnog zlostavljanja i napada. Digitalna domena nudi značajan poticaj i put za razotkrivanje seksualnog zlostavljanja (Alaggia i Wang, 2020).

4. ANALIZA SADRŽAJA NOVINSKIH PORTALA

4.1. Metodologija istraživanja

Kako bi se ostvario zamišljeni cilj istraživanja, provedena je kvantitativna analiza sadržaja članaka objavljenih na internetskim novinskim portalima.

Analiza sadržaja je istraživačka tehnika kojom se na sustavan i objektivna način kvantitativno opisuje neki aspekt komunikacije. Kvantitativna analiza obuhvaća praćenje i bilježenje učestalosti pojavljivanja neke jedinice (riječi, rečenice i sl.) analize u tekstu. Na najopćenitijoj razini ima tri cilja: opisivanje obilježja komunikacije, zaključivanje o događajima koji su prethodili komunikaciji i zaključivanje o učincima komunikacije. Ona se pokazuje osobito korisnom kada brojnost materijala ne omogućava analizu cjelokupne dostupne građe (Milas, 2009). Prema Milas (2009), tri su osnovne značajke ove metode, a to su: objektivnost, sustavnost i općenitost. Važno je da metoda osigura da istraživanje i rezultati budu neovisni o samom istraživaču, čije su osobne stavove i dojmovi u drugom planu. Cilj je da svaki istraživač, kada dobije iste podatke, dođe do istog zaključka kroz analizu sadržaja. Ova metoda, u suštini, omogućava objektivnost jer se temelji na jasno definiranim pravilima za provođenje analize.

Osim kvantitativne analize, postoji i ona kvalitativna, a razlika između njih ogleda se u prednosti kvantitativne analize zbog moguće primjene u širem spektru situacija. Također, kvantitativna analiza je isplativija, no često je nefleksibilna metoda te ne omogućuje predviđanje budućeg ponašanja (Milas, 2009).

Uzorak se definira kao „dio populacije na kojem se provodi istraživanje i na temelju kojeg se donose zaključci o cijeloj populaciji“ (Lamza Posavec, 2021). Važno je da uzorak obuhvaća sva bitna svojstva populacije koja su relevantna za istraživanje. Mora biti reprezentativan, relevantan za analizu, i precizno odabran.

Analiza uključuje sve članke objavljene u rubrikama triju istraživanih portala unutar zadanog vremenskog razdoblja.

4.2. *Definiranje istraživanja*

Cilj istraživanja je utvrditi učestalost pojavljivanja te analizu sadržaja povezanog s temama kulture silovanja i seksualnog napada, na tri najveća novinska portala prema Gemius ratings. To su portali: 24 sata, Jutarnji.hr i Večernji.hr.

Istraživačko pitanje na koje se želi odgovoriti: Koliko su u medijskim sadržajima zastupljeni mitovi o silovanju?

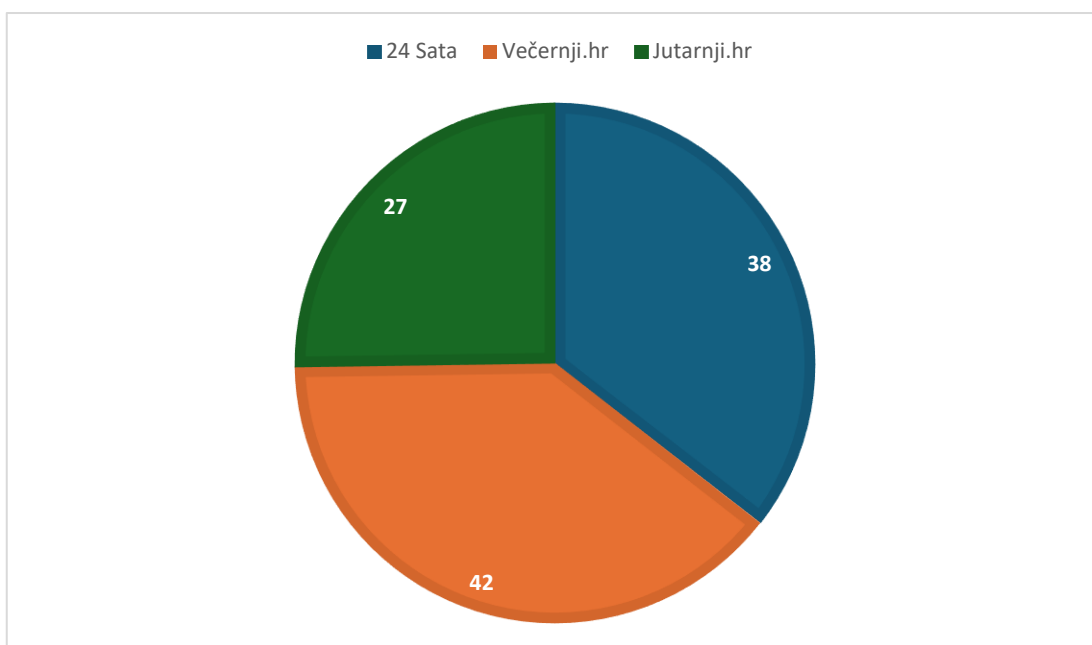
Period koji će se obuhvatiti pretraživanjem članaka je tri mjeseca, od 1.travnja do 1. srpnja 2024. godine. Jedinicu analize predstavlja medijski sadržaj povezan s temom silovanja i seksualnog napada. U pretraživanju članaka putem tražilice na navedenim portalima korištena je ključna riječ : „silovanje“.

Tekstovi su analizirani s obzirom na:

1. Autora- je li autor potpisan punim imenom ili inicijalima ili nije potpisan,
2. Navođenje podataka o događaju
3. Položaj sadržaja- u kojoj kategoriji vijesti se nalazi ,
4. Broj članaka u kojima se navode pojmovi poput djelomična odgovornost žrtve, obrambeni stav prema počinitelju i laganje žrtve te
5. Doseg objavljenih članaka- korisnici, pregledi, posjećenost.

4.3. Rezultati istraživanja

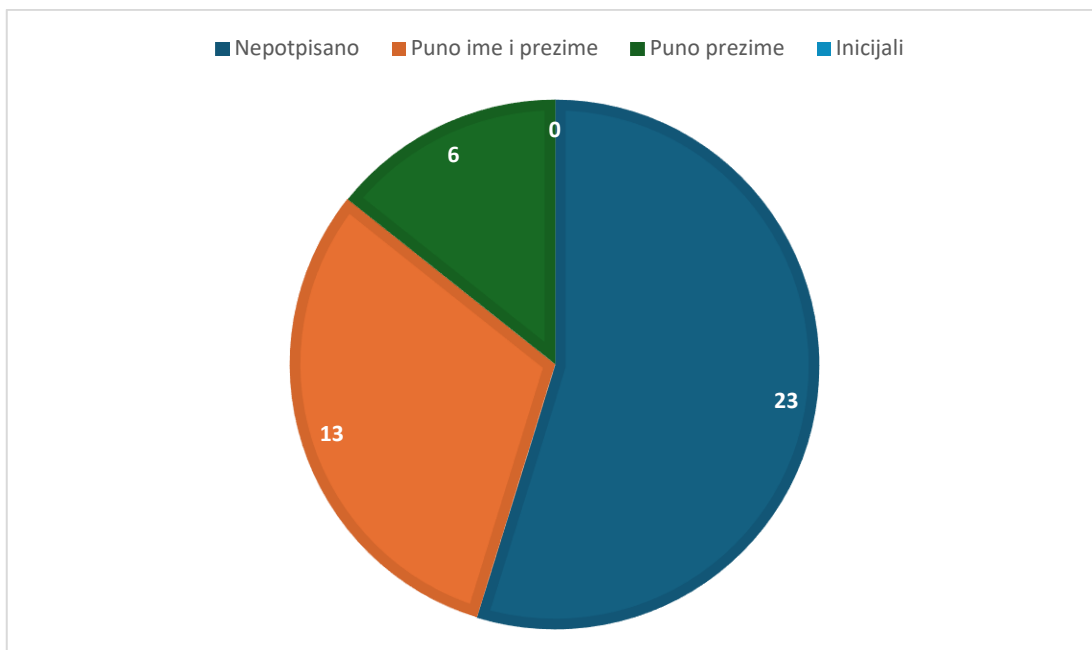
Analizom medijskih sadržaja odabranih portala u razdoblju od tri mjeseca (od 1.travnja do 1.srpnja), obuhvaćeno je ukupno 107 članaka, koji sadržavaju ključnu riječ korištenu u pretraživanju – „silovanje“. Internetski novinski portali obuhvaćeni ovim pregledom su 24 sata, Večernji hr. te Jutarnji hr. Najveći broj članaka zabilježen je na internetskom portalu Večernji hr. (39,3 %), a zatim slijedi portal 24 sata (35,5 %). Najmanji broj članaka objavljen je na portalu Jutarnji hr. (25,2 %).

Grafikon 4.1. Pregled broja objavljenih članaka prema izdavačima

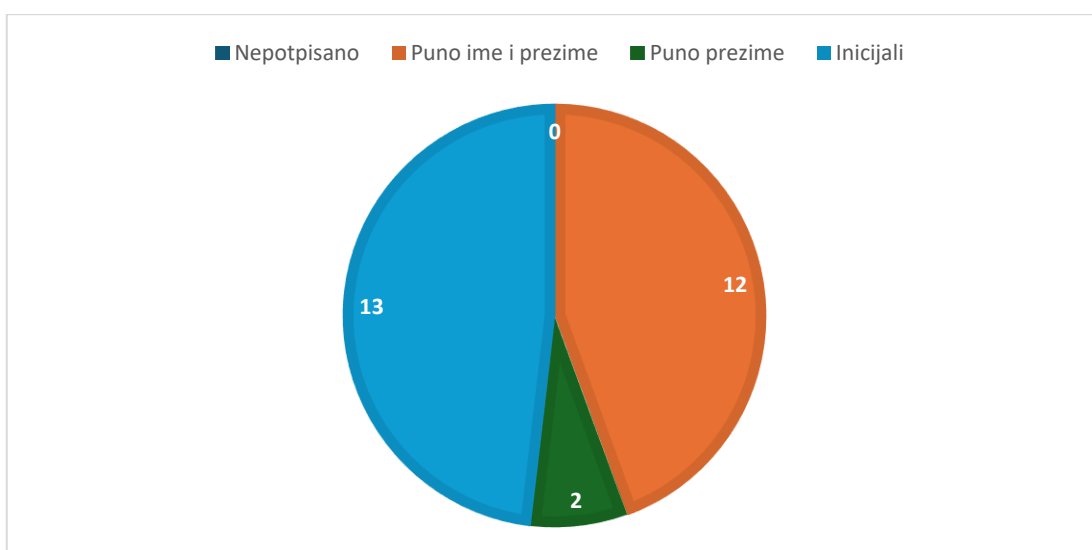
Autor članka

Od ukupno 42 objavljena članka na portalu Večernji hr., čak je njih 23, odnosno 54,8% objavljeno bez potpisa autora. U člancima koji su potpisani imenom i prezimenom prevladava jedna autorica, a takvih članaka je ukupno 13 (31 %). Zatim po učestalosti slijede članci potpisani samo prezimenom autora (14, 3 %), a nijedan članak nije potpisan samo inicijalima.

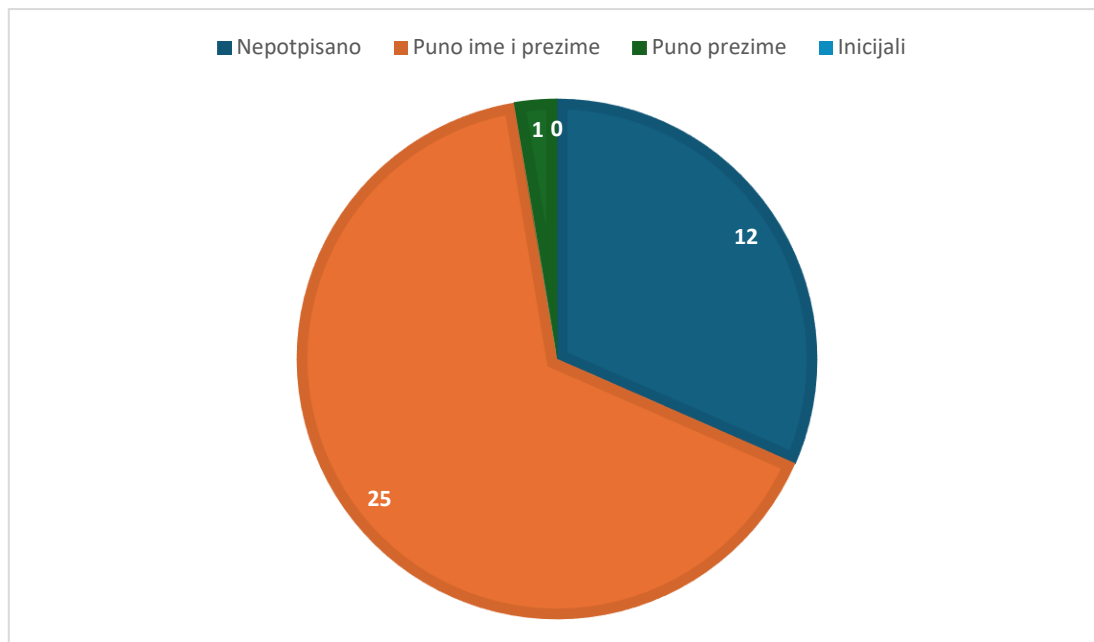
Grafikon 4.2. *Večernji.hr – potpisi autora članaka*

U slučaju portala Jutarnji.hr, situacija je ponešto drugačija. Naime potpis autora članaka je uglavnom polariziran na potpisivanje punim imenom i prezimenom (44,4 %) i potpisivanje inicijalima (48,1 %). Samo su 2 članka potpisana prezimenom, a za razliku od prethodnog portala, nema članaka bez potpisa.

Grafikon 4.3. *Jutarnji.hr - potpisi autora članaka*

U slučaju portala 24 sata, u kategoriju nepotpisanih članaka ulazi njih 12 (31,6%), ali najviše je onih objavljenih pod punim imenom i prezimenom autora (65,8 %). Nijedan od obuhvaćenih članaka nije potpisan inicijalima, a samo je jedan potpisan prezimenom.

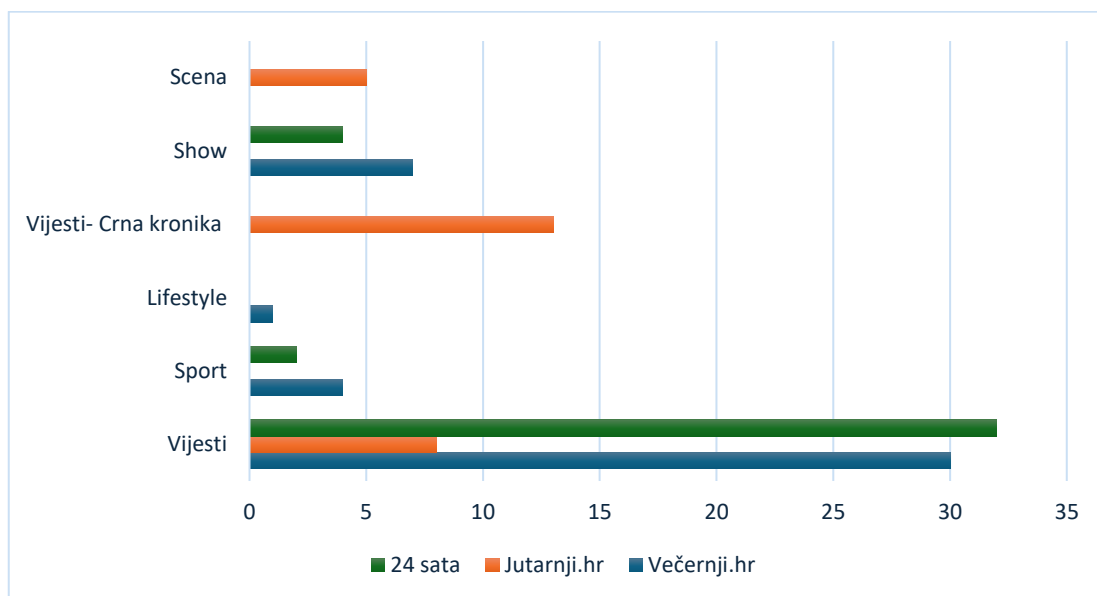
Grafikon 4.4. 24 sata – potpisi autora članaka

Položaj sadržaja

Sadržaj čije se teme odnose na silovanje i seksualno uznemiravanja, objavljivan je u različitim rubrikama novinskih portala. Portali koji su obuhvaćeni analizom imaju različite kategorije i potkategorije u kojima objavljuju medijski sadržaj. Portal 24 sata koristi kategorije: News, Show, Sport, Viral, Lifestyle i Video. Večernji.hr svoj sadržaj raspoređuje u: Vijesti, Sport, Showbiz, Lifestyle, Zagreb, Barkod i Kultura, dok Jutarnji.hr koristi sljedeće kategorije: Premium, Vijesti, Sport, Kultura, Video, Novac, Scena. Za kategoriju Vijesti, također se koristi i potkategorija- Crna kronika. Za potrebe grafičkog prikaza, istovjetne kategorije različitih portala su objedinjene, dok su one jedinstvene prikazane zasebno.

Najveći broj članaka svih portala, objavljen je pod kategorijom Vijesti (News), a na Jutarnjem listu u potkategoriji Crna kronika. Prema broju objavljenih članaka

slijede kategorije Show i Scena, a najmanje sadržaja objavljeno je u kategoriji Lifestyle.

Grafikon 4.5. *Položaj članaka na novinskim portalima*

Navođenje podataka o događaju

Iz dolje prikazanih tablica vidljivo je da medijski sadržaj koji se dotiče tematike silovanja rijetko sadržava opsežne informacije o samome događaju. Najčešće su to površne informacije poput dobi žrtve i počinitelja te informacije o odnosu među njima. Pa tako, u promatranim člancima, najčešći su počinitelji žrtve poznate osobe ili stranci. Posljedice po žrtvu u vidu hospitalizacije zbog fizičkih ozljeda ili emocionalnih trauma rijetko se spominju. U opisivanju okolnosti slučaja alkohol i druga sredstva ovisnosti spominju se ili kao olakotna okolnost za počinitelja ili za opisivanje stanja žrtve u trenutku napada.

<u>N=38</u>	Broj članaka	Postotak
Počinitelj-poznanik	8	21 %
Počinitelj- stranac	4	10,5 %
Bivši ili sadašnji partner	5	13,2 %
Član obitelji	3	7,9 %
Korištenje oružja	5	13,2 %
Hospitalizacija	0	0 %
Uključenost alkohola i dr. sredstava	2	5,3 %
Dob žrtve	12	34,2 %
Dob počinitelja	17	44,8 %
Smrtni ishod	3	7,9 %
Emocionalna trauma	3	7,9 %

Tablica 4.1. *Opis podataka iz članaka portala 24 sata*

<u>N= 42</u>	Broj članaka	Postotak
Počinitelj-poznanik	7	16,7 %
Počinitelj-stranac	10	23,8 %
Bivši ili sadašnji partner	4	9,5 %
Član obitelji	5	11,9 %
Korištenje oružja	3	7,1 %
Hospitalizacija	1	2,4 %
Uključenost alkohola i dr. sredstava	2	4,8 %
Dob žrtve	14	33,3 %
Dob počinitelja	17	40,5 %
Smrtni ishod	4	9,5 %
Emocionalna trauma	4	9,5 %

Tablica 4.2. *Opis podataka iz članaka portala Večernji.hr*

<u>N= 27</u>	Broj članaka	Postotak
Počinitelj-poznanik	10	37 %
Počinitelj-stranac	3	11,1 %
Bivši ili sadašnji partner	3	11,1 %
Član obitelji	3	11,1%
Korištenje oružja	1	3,7 %
Hospitalizacija	1	3,7 %
Uključenost alkohola i dr. sredstava	3	11,1 %
Dob žrtve	8	29,6 %
Dob počinitelja	12	44,4 %

Smrtni ishod	1	3,7 %
Emocionalna trauma	1	3,7 %

Tablica 4.3. Opis podataka iz članaka portala Jutarnji.hr

Pojavnost mitova o silovanju

Prema analizi izdvojenih članaka (N=107), rijetko se u izvještavanju pojavljuju i spominju pojmovi i fraze kojima se potkrepljuju mitovi o silovanju. Oni koji su izdvojeni, uglavnom su dio izjava žrtve ili počinitelja, a ne samih autora članaka. U tek 5 od 107 izdvojenih članaka spominje se seksualna povijest žrtve prilikom izvještavanja o djelu silovanja (primjerice, „seksualni napad na prostitutku“). U 4 članka se opisuje i propituje ponašanje žrtve prije događaja.

Iako su ovo dva najviša dobivena rezultata, oni nisu značajni te nisu značajni za tezu o medijskom podupiranju mitova o silovanju.

Mitovi o silovanju N= 107	Broj članaka u kojima se pojavljuje	Postotak
Laganje žrtve	3	2,8 %
Žrtva je to tražila/htjela	3	2,8 %
Djelomična odgovornost žrtve	3	2,8 %
Počinitelj si nije mogao pomoći	2	1,9 %
Propitivanje vjerodostojnosti žrtve	3	2,8 %
Provokacija žrtve	0	0 %
Spominjanje seksualne povijesti žrtve	5	4,7 %
Spominjanje žrtvina stila odijevanja	0	0 %
Propitivanje žrtvina ponašanja	4	3,7 %

Tablica 4.4. *Pojavnost mitova o silovanju u člancima portala 24 sata, Jutarnji.hr i Večernji.hr*

Doseg objavljenih članaka

Prema podacima Gemius ratinga (2024), početkom srpnja najbolje je rezultate posjećenosti ostvario portal Jutarnji.hr i to prema broju stvarnih korisnika te broju pregleda, a bilježi i doseg koji je veći za 3 %, odnosno 1,6 %. Najznačajnija razlika vidljiva je u rezultatima broja pregleda između portala Večernji.hr i Jutarnji.hr. Jedina kategorija u kojoj predvodi portal 24 sata je prosječno vrijeme provedeno na portalu, koje je duplo dulje od rezultata portala Večernji.hr, što je zanimljiv podatak s obzirom na manji broj stvarnih korisnika tog portala.

	24 sata	Jutarnji.hr	Večernji.hr
Stvarni korisnici	584 018	663 442	623 288
Doseg	22,81%	25,91%	24,34%
Pregledi	4 746 404	5 383 790	3 522 091
Posjećenost	1 413 912	1 584 735	1 235 548
Prosječno vrijeme gledanja sadržaja	8m i 6s	7m i 39s	4m i 10s

Tablica 4.5. *Posjećenost portala prema Gemius ratings*

5. ZAKLJUČAK

Koncept „kulture silovanja“ predstavlja složenu i višedimenzionalnu pojavu koja seže duboko u društvene strukture, odražavajući široko ukorijenjene patrijarhalne vrijednosti i rodne nejednakosti. Kultura silovanja obuhvaća sveprisutne norme i diskurse koji normaliziraju seksualno nasilje, oblikujući društvene percepcije o spolovima i njihovim ulogama. Razvoj kulturne teorije silovanja, koji se intenzivirao

tijekom drugog vala feminizma, ukazao je na to kako tradicionalne rodne uloge, seksizam i normalizacija nasilja doprinose održavanju ovih destruktivnih društvenih normi.

Teorijski okviri koji se bave fenomenom silovanja, uključujući radikalno-liberalnu feminističku perspektivu, evolucijske teorije i socijalno-kognitivne pristupe, pružaju različita objašnjenja uzroka i motivacija iza seksualnog nasilja, naglašavajući kako patrijarhalne strukture i rodna nejednakost igraju ključnu ulogu. Mitovi o silovanju, koji su duboko ukorijenjeni u društvenoj svijesti, dodatno potiču okrivljavanje žrtava i smanjuju ozbiljnost počinjenih djela.

Mediji i popularna kultura često imaju ambivalentnu ulogu u održavanju i razbijanju kulture silovanja. Dok neki narativi mogu pridonijeti osvješćivanju problema, drugi često romantiziraju seksualno nasilje, stvarajući iskrivljene predodžbe i dodatno viktimizirajući žrtve. U posljednje vrijeme, društveni pokreti poput „MeToo“ i kampanje kao što su „Nisam rekla DA“ i „Spasi me“ doprinijeli su značajnim promjenama u percepciji i zakonodavstvu, osnažujući žrtve i potičući društvo na dublju refleksiju i promjenu.

Sekundarna viktimizacija, posebno u okviru policijskog i pravosudnog sustava, ali i medija, dodatno komplicira iskustvo preživjelih, ističući potrebu za sveobuhvatnim pristupom koji bi osigurao bolju podršku i razumijevanje za žrtve seksualnog nasilja.

Zaključno, analiza medijskih sadržaja s tri internetska portala tijekom tri mjeseca pokazuje nekoliko važnih činjenica o tome kako se tema silovanja obrađuje u medijima. Najviše članaka o ovoj temi objavio je portal Večernji.hr, dok je Jutarnji.hr objavio najmanje. Večernji.hr ima najviše članaka bez potpisa autora, dok Jutarnji.hr većinu članaka potpisuje punim imenom i prezimenom ili inicijalima. Većina članaka o silovanju smještena je u rubriku "Vijesti", često u podkategoriji "Crna kronika", što sugerira da se tema tretira kao vijest, a ne kao društveno ili kulturno pitanje. Članci često sadrže samo osnovne informacije, poput dobi žrtve i počinitelja, dok se detalji o posljedicama po žrtvu ili okolnostima napada rijetko spominju. Mitovi o silovanju pojavljuju se rijetko u člancima, što pokazuje određenu svjesnost o štetnosti takvih ideja. Iako se u nekoliko članaka spominju fraze koje mogu podržavati mitove o silovanju, one nisu često prisutne, što direktno odgovara na problem postavljen ovim

istraživanjem. Što se tiče popularnosti, Jutarnji.hr ima najviše korisnika i pregleda, dok portal 24 sata ima korisnike koji na njemu provode više vremena.

Ovi podaci pokazuju potrebu za poboljšanjem načina na koji mediji izvještavaju o osjetljivim temama poput silovanja, kako bi se pružile potpunije informacije i smanjila podrška mitovima.

LITERATURA

1. Archer, J. i Vaughan, E. (2001). Evolutionary theories of rape. *Psychology, evolution and gender*, 3 (1), 95-101.
2. Allagia, R. I Wang, S. (2020). "I never told anyone until the #metoo movement": What can we learn from sexual abuse and sexual assault disclosures made through social media? *Child abuse and neglect*, 103(5).
3. Anastasio, P.A. i Costa, D.M. (2004). Twice Hurt: How Newspaper Coverage May Reduce Empathy and Engender Blame for Female Victims of Crime. *Sex Roles: A Journal of Research*, 51(9-10), 535–542.
4. Anderson, G. D. i Overby, R. (2020). The Impact of Rape Myths and Current Events on the Well-Being of Sexual Violence Survivors. *Violence Against Women*, 29 (9), 1379-1401.
5. Barnett, M.D., Sligar, K.B. i Wang, C.D.C. (2016). Religious Affiliation, Religiosity, Gender, and Rape Myth Acceptance: Feminist Theory and Rape Culture. *Journal of Interpersonal Violence*, 33(8), 1219-1235.
6. Carroll, C.P. (2021). The 'lottery' of rape reporting: Secondary victimization and Swedish criminal justice professionals. *Nordic journal of criminology* 22(1) , 23–41.
7. Clevenger, S. i Navarro, J. (2021). The "Third-Victimization": The Cybervictimization of Sexual Assault Survivors and Their Families. *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 37(3), 356-378.
8. Cuklanz, L. (2020). Media Representation of Rape and Sexual Assault. *The International Encyclopedia of Gender, Media, and Communication*, 1–5.
9. Diani, M. (1992). The concept of social movement. *The Sociological Review*, 40(1), 1-25.
10. Gannon, T.A., Collie, R.M., Ward., T. i Thakker, J.(2008). Rape: Psychopathology, theory and treatment. *Clinical Psychology Review* 28, 982–1008.
11. Gemius Rating (2024). *Stvarni korisnici*. Posjećeno 20.08.2024. na mrežnoj stranici: <https://rating.gemius.com/hr/tree/8>

12. Gravelin, C.R. (2016). *Assessing the impact of media on blaming the victim of acquaintance rape*. Disertacija. University of Kansas.
13. Gueta, K., Eytan, S. i Yakimov, P. (2020). Between healing and revictimization: The experience of public self-disclosure of sexual assault and its perceived effect on recovery. *Psychology of Violence, 10*(6), 626-637.
14. Hollonquest, J. (2014). *Social media influences on perceptions of rape victims and perpetrators thesis*. Diplomski rad. Ohio State University.
15. Jenkins, K. (2021). Rape Myths: What are They and What can We do About Them? *Royal Institute of Philosophy Supplement, 89*, 37–49.
16. Johnson, N.L. i Johnson, D.M. (2017). An empirical exploration into the measurement of rape culture. *Journal of Interpersonal Violence, 36*(1-2), 70-95.
17. Jutarnji.hr (2024). Posjećeno 20.07.2024. na mrežnoj stranici: <https://www.jutarnji.hr/>
18. Kessel, A. (2022). Rethinking Rape Culture: Revelations of Intersectional Analysis. *American Political Science Review, 116*(1), 131-143.
19. Levy, R. i Mattson, M. (2020). *Social media influences on perceptions of rape victims and perpetrators thesis*.
20. Lowell, G. (2010). A review of rape statistics, theories, and policy. *Undergraduate Review, 6*(1), 158-163.
21. Mayeza, E. (2024). Rape culture: Sexual intimidation and partner rape among youth in sexually diverse relationships. *Sexualities, 27*(4), 1074-1090.
22. McPhail, B. A. (2016). Feminist framework plus: Knitting feminist theories of rape etiology into a comprehensive model. *Trauma, Violence, & Abuse, 17*(3), 314-329.
23. Milas, G. (2005). *Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
24. Nwabueze, C., i Oduah, F. (2015). Media re-victimization of rape victims in a shame culture? Exploring the framing and representation of rape cases in Nigerian dailies. *Global Media Journal, 13*(24), 1-20.

25. Patterson, D. (2010). The linkage between secondary victimization by law enforcement and rape case outcomes. *Journal of Interpersonal Violence*, 26(2), 328–347.
26. Petranović, M. (2020). *Medijska reprezentacija Jelene Veljače i inicijative Spasi me na portalima 24sata. hr; index. hr i jutarnji. hr u 2019.* Doktorska disertacija. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti.
27. Ryalls, E. D. (2020). Representing rape culture on teen television. *Popular Communication*, 19(1), 1–13.
28. Sacks, M., Ackerman, A. R., & Shlosberg, A. (2017). Rape Myths in the Media: A Content Analysis of Local Newspaper Reporting in the United States. *Deviant Behavior*, 39(9), 1237–1246.
29. 24 sata (2024). Posjećeno 20.07.2024. na mrežnoj stranici: <https://www.24sata.hr/>
30. Stabile, B., Grant, A., Purohit, H. i Rama, M. (2019). “She Lied”: Social construction, rape myth prevalence in social media, and sexual assault policy. *Sexuality, Gender & Policy*, 2(2), 80-96.
31. Večernji.hr (2024). Posjećeno 20.07.2024. na mrežnoj stranici: <https://www.vecernji.hr/>
32. Zaleski, K.L., Gundersen, K.K., Baes, J., Estupinian, E. i Vergara, A. (2016). Exploring rape culture in social media forums. *Computers in Human Behavior*, 63, 922–927.
33. Ženska soba (2024). *Kampanja „Nisam rekla DA“*. Posjećeno 29.7.2024. na mrežnoj stranici: <https://zenskasoba.hr/kampanja-nisam-rekla-da/>